

CODI : 1008 - ESTRUCTURA DE LA INFORMACIÓ PERIODÍSTICA.

PROF.: MANUEL LÓPEZ I LÓPEZ. DEPARTAMENT DE PERIODISME.
Llic. en CC.de la Informació, UAB.
Titulat en Periodisme,
Escola Oficial de Periodisme, Barcelona.

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS.

1. *La informatització de la premsa a Catalunya.* Vídeo patrocinat per L'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB.
2. *La premsa de barris a Barcelona.* Inèdita.
3. *El ombudsman de El País.* Inèdit.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES.

1. Redactor d'*El Periódico de Catalunya.*
2. Col.laborador de Cadena Catalana.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA.

Formar els estudiants a redactar notícies i acostar-los als principis de la periodística, tot això experimentant amb els diaris catalans i espanyols. A més, l'assignatura es proposa establir un codi de "veracitat" i d'ètica professional.

TEMARI.

PART I. L'estructura de la comunicació.

1. *L'home com a objecte a informar i com a informador.*
L'entorn del ciutadà a Catalunya: canals de comunicació per entendre el món. Paper de cadascun dels mitjans d'informació: TV, ràdio, premsa, publicitat, comunicació marginal, integrada o no.
2. *El periodista.*
Intermediari i interpretador. Funció del professional dins el món comunicatiu. Evolució dels mitjans escrits a Catalunya durant els darrers 10 anys. La Facultat de Ciències de la Informació com a factor de renovació. La responsabilitat del periodista vers la societat: el secret professional, l'estatut de redacció, el col.legi professional i els sindicats com a garanties de la seva independència. La situació socio-professional del periodista a Catalunya. Els òrgans de defensa del professional. Els sindicats. El col.legi de periodistes. Les associacions de la premsa. Els darrers conflictes.
3. *Els diaris*
Estructura i infraestructura. La redacció com a fonament essencial. Estructura de la redacció. Els models de diari. El model de diari d'opinió. El model de diari interpretatiu. El model de diari popular o sensacionalista. Evolució i estat actual a l'estat espanyol i a Catalunya. La consolidació del model popular-interpretatiu. Models de diaris segons l'estratègia empresarial i política. La premsa al continent.

4. *Fonts alienes a la redacció.*
Les agències. Els col.laboradors. Els corresponsals. El públic i el seu paper determinant. El lector i la seva resposta: retrat robot del lector de premsa diària a Catalunya.
5. *La informatització de la redacció.*
Renovació estructural vers un sistema tecnològic aliè i unidireccional. Les noves especialitzacions del periodista: l'editor; el dissenyador per pantalles i el redactor-programador. Exposició del vídeo sobre la informatització de la premsa a Catalunya. Visita pràctica.
6. *Les noves tecnologies i la resposta periodística.*
Més especialització. Periodisme científic, ecològic, gràfic, mèdic, etc. Crisi de les estructures rígides a la redacció: les seccions interdisciplinàries.
7. *Les altres fonts d'informació.*
Les institucions: publicacions y gabinets de premsa. Les agències de consellers d'imatge. La publicitat amagada i la propaganda política. Les filtracions. El "off the record". Les "intoxicacions".
8. *Hemerografia i documentació periodística.*
Els arxius. Els bancs de dades propis. Els bancs de dades aliens. Els fons de dades institucionals. Els arxius del periodista. L'agenda com a instrument de treball. La formació permanent. Els "stages" i els seminaris i congressos.
9. *Estructura empresarial de la premsa catalana i espanyola.*
El paper de l'inversor. Interrelació amb el poder econòmic i polític.
10. *La relativitat del medi.*
Intercomunicació a nivell regional-mundial. La reserva de dades per part de les grans potències. Els "secrets" d'Estat. La democratització de la informació: informe Mac Bride de la UNESCO.
11. *Periodisme alternatiu.*
Premsa "underground" o marginal. Premsa comarcal. Premsa política extraparlamentària. TV i ràdios no institucionals ni comercials. El cartell i la pintada. El full informatiu.

PART II.: Les tècniques periodístiques.

12. *Llengua oral i llengua escrita.*
Ortografia. Lèxic i sintaxi. Els signes de puntuació. El periodista i el llenguatge. Neologismes i argot. La confusió del bilingüisme. Esterotips. Sigles, acròstics i abreviatures.
13. *L'estructura redaccional.*
L'ordenació en la redacció periodística.
14. *La informació i la notícia.*
Gèneres periodístics a la premsa escrita. Fonaments de la informació: senzillesa, claredat, honestat, fidelitat. La informació de primera, segona i tercera mà. Identificació de la font. Les informacions anònimes o no personalitzades. Les ambigüitats. Les informacions "suplicades". Les informacions segons la seva procedència. Notícies de primera, segona i tercera mà. Identificació de les fonts. Les informacions anònimes o no personalitzades. Les ambigüitats. Les informacions aplicades.

15. *La notícia i la resposta històrica a les sis "W"*.
Com ha evolucionat el periodisme escrit des de la intervenció de la impremta. L'estructura i els seus canvis. La notícia directa i la notícia de creació. Notícia simple i composta. Notícia complementària, cronològica, espacial i de situació. Notícies de color humà.
16. *El "lead" - la guia-, la tarja de presentació*.
Inconvenients del "lead". Conseqüència lògica: la notícia piramidal invertida. Tipus de "lead".
17. *L'entrada directa i diferida*.
L'entrada simple, multiple i de sumari. Entrada descriptiva i interpretativa. Entrada cega. Entrada de cita.
18. *La titulació*.
Components de la titulació. Avant títol. Títol. Subtítol. Títols immersos en el text ("ladillos"). La imposició de les noves tecnologies. El títol i el context social. El verb, principal element de la titulació. La titulació segons el model de diari. Anàlisi i evolució dels titulars a la premsa catalana.
19. *Els elements de recolçament de la informació*.
Quadres, dibuixos, fotografies secundàries i principals. Els textos-context o "background". Els perills del text-context. Paraules clau.
20. *Els límits d'espai dins el periodisme modern*.
Els models de diari a Catalunya i a la resta de l'Estat. Els llibres d'estil.
21. *Els llibres d'estil a Catalunya*.
Els llibres d'estil a l'Estat Espanyol. El "ombdusman". La fe d'errades. Les cites alienes.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- ACADEMIA ESPAÑOLA, REAL: *Ortografía*. Madrid, Impr. Aguirre, 1974.
- AGENCIA EFE: *Manual de estilo*.
- AGENCIA EFE: "Sobre redacción.", Dossier fotocopiado extraído del *Manual de estilo*. Madrid, Castalia, 1978.
- ASSESSORIA de DIDÀCTICA del CATALÀ: *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona, Bibliograf, 1982.
- BENEYTO, J.: "Información y Sociedad." *Revista de Occidente*. 1970.
- BUSTAMANTE, Enrique: *Los amos de la información en España*. Madrid, Akal, 1982.
- CASARES, Julio: *Diccionario ideológico de la lengua española*. Barcelona, Gustavo Gili, 1983.
- CASASÚS, Josep Ma. i ROIG, Xavier: *La premsa actual. Introducció als models de diari*. Barcelona, Edicions 62, 1981.
- CASASÚS, Josep Ma.: *Ideología y análisis de medios de comunicación*. Barcelona, Mitre, 1985.
- CASASÚS, Josep Ma.: *Iniciación a la Periodística*. Barcelona, Teide, 1988.
- CEBRIÁN, J.L.: *La prensa y la calle*. Madrid, Nuestra Cultura, 1980.
- CIRIZA, Marisa: *Periodismo confidencial*. Barcelona, ATE, 1982.
- EL PAÍS: *Libro de estilo*. Madrid, PRISA, 1980.
- ESCARPIT, R.: *Teoría general de la información y la comunicación*. Icaria, 1977.

- FAGOAGA, Concha: *Periodismo interpretativo. El análisis de la noticia*. Barcelona, Mitre, 1982
- FONTCUBERTA, Mar: *Estructura de la noticia periodística*. Barcelona, ATE, 1981.
- GARCÍA NÚÑEZ, Fernando: *Cómo escribir para la prensa*. Madrid, Ibérico Europea de Ed.S.A, 1985.
- GIFREU, J.: *Sistema i polítiques de la comunicació a Catalunya*. Barcelona, L'Avenç, 1983.
- GILI GAYA, Samuel: *Curso superior de sintaxis española*. Barcelona, Bibliograf, 1973.
- GOMEZ MOMPART, J.L.: *Los titulares de prensa*. Barcelona, Mitre, 1982.
- KAYSER, Jacques: *El diario francés*. Barcelona, ATE, 1974.
- LARRA, Mariano José de : *Vuelva usted mañana y otros artículos*. Barcelona, Salvat, 1982.
- LÁZARO CARRETER, Fernando y otros : *Lenguaje en periodismo escrito*. Madrid, Fundación Juan March, 1977.
- LÓPEZ DE ZUAZO ALGAR, Antonio: *Diccionario del periodismo*. Madrid, Fundación Juan March, 1977.
- LÓPEZ DEL CASTILLO, Lluís: *Llengua standard i nivells de llenguatge*. Barcelona, Laia, 1984.
- MACBRIDE, S.(dir.): *Voces múltiples, un solo mundo*. Mèxic-Madrid, FCE, 1981.
- MARTÍNEZ ALBERTOS, José Luis: *Curso general de redacción*. Barcelona, ATE, 1985.
- MARTÍNEZ DE SOUSA, José: *Diccionario general del periodismo*. Madrid, Paraninfo, 1981.
- MIGUEL, Armando de : *Sociología de las páginas de opinión*. Barcelona, ATE.
- MORAGAS, Miguel de : *L'aprenentatge del català*. Barcelona, Club del Llibre, 1978.
- ORIVE, Pedro: *Estructura de la información periodística*. Madrid, Pirámide. I, 1977; II, 1978.
- QUESADA, Montse: *La entrevista: obra creativa*. Barcelona, Mitre, 1984.
- SECANELLA, Petra María: *El lid, fórmula inicial de la noticia*. Barcelona, ATE, 1981.
- SECO, Manuel: *Diccionario de dudas de la lengua española*. Madrid, Aguilar, 1976. (1a ed. 1961).
- SMITH, A.: *Goodbye Gutenberg, la revolución del periodismo electrónico*. Barcelona, Gustavo Gili, 1983.
- TORRENT, Joan i TESIS, Rafael: *Història de la premsa catalana*. Barcelona, Bruguera, 1966.
- TUBAU, Iván: *Teoría y práctica del periodismo cultural*. Barcelona, ATE, 1982.
- VÁZQUEZ MONTALBÁN, Manuel: *Historia y comunicación social*. Barcelona, Bruguera, 1980.
- WALLRAFF, Günter: *El periodista indeseable*. Barcelona, Anagrama, 1979.
- WARREN, C.: *Géneros periodísticos informativos*. ATE, 1979.
- WOLFE, Tom: *El nuevo periodismo*. Barcelona, Anagrama, 1978.
- XURIGUERA, Joan Baptista: *Els verbs catalans conjugats*. Barcelona, Claret, 1982. (Col. Pompeu Fabra).

AVALUACIÓ

Aquesta és una assignatura decididament semipràctica i d'avaluació contínua i la més important per a qui vulgui ser en el futur un professional de la premsa escrita. Deixant de banda que l'alumne ha d'arribar preparat a la Universitat en matèries com gramàtica (ortografia, lèxic i sintaxi), es tracta de donar-li els instruments indispensables perquè comenci a redactar, en primer lloc, i a redactar amb una certa estructura després.

Alhora se'l fa reflexionar sobre l'entorn informatiu i la importància de la comunicació. Tan important és saber utilitzar una eina, -el llenguatge, la tècnica periodística.- com saber quines són les seves limitacions i possibilitats, els recursos i les fonts.

Durant el curs es visitaran diverses empreses de comunicació i s'analitzaran els mitjans escrits a Catalunya.

El programa durant el curs estarà fonamentat en les classes a la Facultat que es composaran de dues parts: la primera teòrica i la segona pràctica, amb participació autocorrectora. A cada un dels trimestres es farà un treball d'elaboració i investigació individual que essent superats permetran d'arribar a un examen final de curs.

L'alumne que no participi a les classes teòrico-pràctiques però sí faci el treball de trimestre, haurà de fer un treball de curs i fer l'examen final.

L'alumne que ni participi a classe ni faci els treballs trimestrals haurà de parlar amb el professor per elaborar un programa especial de treballs i participar en tres exàmens parcials i en el final.